

Toimintasuunnitelma 2022-2025

Kuvaus toiminnasta

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa toimintaedellytysten luomisesta vetovoimaisen kaupungin kasvulle, kaupunkiympäristön kehittämiselle, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Tavoitteena ovat hyvinvointia edistävä ympäristö ja sujuvat liikkumisratkaisut.

Palvelukokonaisuus vastaa myös kaupungin rakennetusta infraomaisuudesta, laadukkaan kaupunkiympäristön toteuttamisesta ja kunnossapidosta sekä terveellisten tilojen toteuttamisesta. Lisäksi palvelukokonaisuus vastaa ympäristöön ja rakentamiseen liittyvistä viranomaispalveluista, ympäristön- ja seudullisista jätehuollon viranomaispalveluista, seudullisista joukkoliikennepalveluista sekä muista liikkumisen palveluista.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa toimii viisi palvelualueutta.

- **Kaupunkisuunnittelu ja maaomaisuus** vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, kaavoitustoimesta, tonttituotannosta sekä kaupungin maaomaisuuden hallinnasta.
- **Kaupunkirakentaminen** vastaa katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden toteutussuunnittelusta, rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä kaupungin toimitilojen suunnitteluttamisesta ja rakennuttamisesta.

- **Paikkatieto ja kaupunkimittaus** vastaa tonttijaoista, kiinteistönmuodostuksesta ja kiinteistörekisterin pidosta, paikkatietoaineistojen tuottamisesta ja ylläpidosta, paikkatietojärjestelmistä sekä palvelukokonaisuuden asiakaspalvelusta.
- **Luvat ja valvonta** vastaa rakentamisen ja pysäköinninvalvonnan viranomaistehtävistä, ympäristön- ja luonnonsuojelun, ympäristöterveyden sekä seudullisen jätehuollon viranomaistehtävien valmistelusta sekä palvelualueen tehtäviin liittyvästä neuvonnasta, ohjauksesta, valvonnasta ja asiantuntijapalveluista.
- **Liikkumispalvelut** vastaa Turun kaupunkiseudun Föli-kunnissa kaikille avoimien joukkoliikennepalveluiden tuottamisesta sekä muiden liikkumisen palveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä Turussa ja kaupunkiseudulla.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintaa kehittää, ohjaa ja valvoo neljä lautakuntaa.

- **Kaupunkiympäristölautakunta** vastaa kaupungin maankäytön, liikenteen ja yleisten alueiden suunnittelusta, liikkumispalveluiden tuottamisesta, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan seurannasta, kaupungin

maaomaisuuden hallinnasta sekä katujen ja muiden yleisten alueiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä tilojen rakennuttamisesta, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle.

- **Rakennus- ja lupalautakunta** vastaa kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden viranomaistehtävistä, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle.
- **Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota seudullisena joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Turun, Kaarinan, Liedon, Naantalın, Raision sekä Ruskon kuntien alueella.
- **Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota jätelain mukaisena 17 kunnan seudullisena jätehuoltoviranomaisena.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristössä voimakkaasti vaikuttavia ilmiöitä ovat ilmastonmuutos, kaupungistuminen, väestönkasvu, positiivinen rakennemuutos, väestön ikääntyminen, maahanmuutto, digitalisaatio sekä lainsäädännön muutokset.

Vuonna 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronakriisi on vaikuttanut toimintaympäristöön. Etätyöskentelystä on muodostumassa uusi normaali. Liikkumisen vähentymisen vaikutus on Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa ollut suurin joukkoliikenteessä. Koronakriisin myötä myös eriarvoistumiskehitys on syventynyt ja laajentunut, joka haastaa kaupungin monella rintamalla. Sen sijaan asuntomarkkinoilla kysyntä on jatkunut vilkkaana, kun etätyöt ja -koulut ovat luoneet tarvetta vaihtaa uuteen tilanteeseen sopivaksi.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus toimii aktiivisesti käynnissä olevassa muutoksessa. Tavoitteena on luoda hyvän elämän mahdollisuuksia ja kasvua niin yrityksille kuin kansalaisillekin.

Ilmastonmuutos tarkoittaa maailmanlaajuisia ilmaston lämpenemistä, joka johtuu ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen määrän voimakkaasta kasvusta ilmakehässä.

Turun kaupungin tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2029 mennessä. Tämän jälkeen Turku pyrkii olemaan ilmastopositiivinen alue.

Kaupungistuminen on vahva, keskittävä ilmiö. Kaupungit kasvavat ja kehittyvät ennennäkemättömällä vauhdilla. Suomessa asuu kaupunkiseuduilla tilastointitavasta riippuen 70-85 % koko maan asukkaista. Aluetutkija Timo Aron mukaan kasvu keskittyy yhä harvemmille kaupunkiseuduille ja Turun seutu on yksi niistä.

Koronakriisin aikana on ollut havaittavissa muutoksia kaupungistumiskehityksessä. Kriisin vaikutus kaupungistumiseen riippuu kuitenkin pitkälti sen kestosta. Jos kriisi jää lyhyeksi, suuri kuva ei juuri muutu.

Kaupungistumiseen liittyy monia mahdollisuuksia, mutta myös ratkaistavia asioita.

Kaupungistumisprosessien kiihtyessä on löydettävä uudenlaisia liikkumisen ratkaisuja niin kaupunkien sisällä kuin kaupunkien välillä. Helsingin, Tampereen ja Turun muodostaman kasvukolmion 90 minuutin vaikutusalueella asuu 3,25 miljoonaa asukasta ja sijaitsee noin 1,3 miljoonaa työpaikkaa eli noin 60 % koko maan asukkaista ja työpaikoista. Turun ja Helsingin välinen Tunnin juna mahdollistaa työssäkäyntialueiden yhdistymisen. Tavoitteena on, että nopea junayhteys on toiminnassa vuonna 2030.

Kaupunkiseuduilla kasvu puolestaan tiivistyy lähelle ydintä, jolloin tiivis kaupunkirakenne mahdollistaa kustannustehokkaan ja infrastruktuurin ja liikenneverkon järjestämisen. Turussa tämä tarkoittaa mm. joukkoliikenteen kehittämistä. Toteuttamalla raitiotie kokonaisvaltaisena kaupunkikehityshankkeena voidaan tukea ja nopeuttaa Tiedepuiston, keskustan ja Linnakaupungin kehittymistä. Uusi joukkoliikennratkaisu edistää myös kaupungin ilmastotavoitteita.

Väestökeskittymät tarjoavat hyvät edellytykset kiertotaloudelle, jossa kulutus perustuu omistamisen sijasta palveluiden käyttämiseen: jakamiseen, vuokraamiseen sekä kierrättämiseen ja materiaalien jaostamiseksi uusiksi tuotteiksi.

Kaupungistuminen tuo mukanaan myös monia ongelmia. Kaupungit kuluttavat yli 2/3 maailman energiatuotannosta ja tuottavat 70 % maapallon hiilidioksidipäästöistä. Väestön keskittyminen lisää melua ja

liikenneuuhkia ja alueellisesti jätteiden määrää. Eri-laiset sosiaaliset ongelmat kuten syrjäytyminen sekä turvattomuuden tunne uhkaavat lisääntyä. Asuntojen kysynnän kasvaessa niiden hinnat nousevat erityisesti halutuimmilla alueilla, mikä saattaa syventää alueiden välistä eriytymiskehitystä.

Alueellinen eriytyminen on Turussa selkeästi havaittava ilmiö, joka näkyy mm. eroina asukkaiden hyvinvoinnissa ja turvallisuuden tunteessa sekä kaupungin vetovoimassa. Sosiaalisesti kestävä kaupunkikehityksen edistämiseksi ja kaupungin asuinalueiden välisen tasa-arvon kohentaminen edellyttää monitasoisia toimenpiteitä; ennaltaehkäiseviä, negatiivisia vaikutuksia rajoittavia sekä hallintaa ja positiivisia vaikutuksia tukevia välittömiä ja pitkäkestoisia toimia.

Turun kaupungin **väestönkasvu** kääntyi kasvuun 2010-luvun alkupuolella ja on sen jälkeen kasvanut parhaimmillaan noin 2000 asukkaan vuosivauhdilla. Koronapandemian aikana Turun väestönkasvu on kuitenkin hidastunut ja kehyskuntien kasvanut.

Turun ennakkoväkiluku heinäkuun 2021 lopussa oli 194108 henkeä, jossa oli laskua 283 henkeä vuoden 2020 lopun vahvistettuun väkilukuun verrattuna. Turun suhteellinen väestönkasvu on ollut vertailukaupunkien (six pack-kaupungit) pienin viime vuoden lopun toteutuneesta.

Kaupunki varautuu pitkän aikavälin kasvu-uran jatkumiseen. Kasvulla on vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, palveluverkkoon, liikkumiseen, infrastruktuurin ja tilojen rakennuttamiseen, ylläpitoon ja valvontaan. Rakennetulla ympäristöllä on huomattava vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Väestön ikääntyminen ja yksin asumisen lisääntyminen vaikuttaa palvelujen järjestämiseen.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kaupungin kasvuun on varauduttava riittävin resurssein.

Väestönkasvu sekä väestön ikääntyminen asettavat haasteita koko seutukunnalle mm. asuntojen, koulutuksen, palvelujen ja liikkumisen suhteen. Positiivinen rakennemuutos ja työpaikkojen määrän voimakas kasvu edellyttää asuntotuotannon määrän nopeaa kasvattamista. Tarvetta on erityisesti kohtuuhintaiselle asumiselle. Viimeisen muutaman vuoden aikana kasvukeskusten rakentaminen on päässyt mukaan väestönkasvun vauhtiin. Riittävä rakentaminen on ainoa lääke asuntohintojen nousun hillitsemiseksi ja sitä kautta työvoiman saatavuuden varmistamiseksi kasvukeskuksiin.

Koronakriisi on vaikuttanut koko maailman **talouteen** heikentävästi. EU on hyväksynyt laajan tukipaketin talouden elvyttämiseksi, ja sen lisäksi suuret EU-maat ovat tehneet omia tukipakettejaan. Myös Suomen valtio on tehnyt toimia yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Suomi on hyvin riippuvainen viennistä ja maailman laajuuden kysynnän heikkeneminen vaikuttaa myös Turun talousalueeseen. Telakkateollisuus on ollut merkittävänä veturina viime vuosina Turun seudun positiivisessa rakennemuutoksessa. Telakan laivatilausten toimitusajat ovat siirtyneet tilaajien toivomuksesta eteenpäin, koska tilaajien risteilypalveluiden kysyntä on hiljentynyt. Positiivinen rakennemuutos on kokenut koronan takia pienen takaiskun, mutta Turun seudulla on edellytykset päästä uuteen nousuvauhtiin, kun koronahuolet aikanaan väistyvät.

Pandemian helpottuminen vauhdittaa talouskasvua laaja-alaisesti. Suomen talous alkaa kasvaa, kun yksityinen kulutus piristyy. Myös investoinnit ja rakentaminen tukevat kasvua. Rakennusinvestointeja tukee asuntomarkkinoiden vahva kehitys kasvukeskuksissa.

Rakentamisen suhdannetilanne on erinomainen, ennusteen mukaan rakentamisen suhdanne jatkuu

positiivisena myös vuonna 2022. Heinäkuun 2021 loppuun mennessä rakennuslupia on myönnetty tilavuudella ja pinta-alalla mitattuna ennätyksellinen määrä, mikä ennakoii suurta valmistuvien rakennusten määrää myös ensi vuonna.

Korona toi työmarkkinoille suuren muutoksen, **toimistotyön etätyötrendin**, joka vaikuttaa toimistomarkkinoihin. Etätyön tekeminen tulee todennäköisesti jäämään pysyväksi ilmiöksi, mutta missä laajuudessa, sitä emme vielä tiedä. Toimistolla on entistä tärkeämpi rooli palvella houkuttavana kohtauspaikkana.

Asuntojen kysyntä on jatkunut vahvana, koronasta huolimatta tai sen ansiosta. Lisääntyneet etätyöt ja –koulut ovat luoneet tarvetta vaihtaa asuntoa uuteen tilanteeseen sopivammaksi. Palveluiden kulutuksesta ja matkustamisesta säästyneitä rahoja on suunnattu asumiseen, mikä on kasvattanut kysyntää asuntomarkkinoilla. Keskuspankkien elvyttävät toimenpiteet ovat pitäneet korkotason matalalla, joka on osaltaan vaikuttanut siihen, että investointitaso on pysynyt korkealla.

Halu lisätä asumisväljyyttä on trendi, joka heijastuu myös rivitalojen, suurempien kerrostalojen ja omakotitalojen näkyymiin.

Rakentamisen suhdannetilanne ja kaupungin kasvutavoitteet lisäävät kysyntää erityisesti kaavoitukselle, tonttitarjonnalle ja rakennusluvitukselle. Toisaalta rakentamisen suhdannetilanne nostaa rakentamisen hintaa, hidastaa tavaratoimituksia ja vaikeuttaa osaavan työvoiman saatavuutta. Rakennuskustannukset ovat vuodessa nousseet 5,8 %:lla ja maarakennusalan kustannukset 8,3 %.

Korona-aikana **työmatkat ja työhön liittyvä asiointi** on vähentynyt merkittävästi. Erityisesti joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat vähentyneet. Joukkoliikennettä on vältetty tartuntariskin pelossa ja

ihmiset ovat suosineet sosiaalisen etäisyyden mahdollistavia liikkumismuotoja, kuten pyöräilyä ja autoilua.

Koronan hellittäessä liikkuminen lisääntyy. Iso kysymys on, millaisia pysyviä muutoksia korona jättää kaupunkilaisten liikkumiseen, mitkä työmatkat ja työhön liittyvät asiointimatkat jätetään tekemättä koronan jälkeen? Millaiseen uuteen normaaliin palaetaan? Pyöräilyn suosion kasvu voi vauhdittaa koronan seurauksena. Kysynnän pysyvä vähentyminen voi heikentää joukkoliikenteen järjestämisen edellytyksiä. Samaan aikaan ympäristöystävälliset arvot ohjaavat entistä enemmän käyttämään joukkoliikennettä, pyöräilemään, kävelemään tai kulkemaan muilla ympäristömyönteisillä kulkutavoilla. Etätyöt voivat vähentää työmatkoja, mutta samalla vapaaajan liikkuminen saattaa kasvaa. Työmatkojen aamun ja iltapäivän ruuhkapiikit voivat loiventua, jolloin tasaisempi kysyntä säästäisi joukkoliikenteen kustannuksia, kun ylimääräistä ruuhkapiikin liikennettä ei tarvittaisi.

Lainsäädäntömuutokset vaikuttavat kaupunkiympäristön toimintaa. Palvelusuunnitelmassa on esitetty palvelualuekohtaisesti arviot niiden vaikutuksista toimintaympäristön muutoksiin.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet on johdettu kaupunginvaltuuston 23.8.2021 hyväksymästä pormestariohjelmasta vuosille 2021-2025.

Kaupungissa on jatkossa pormestariohjelman lisäksi edelleen kaupunkistrategia, joka päivitetään talvella 2021–2022. Strategiapäivityksen valmistelussa huomioidaan pormestariohjelmassa tehdyt linjaukset.

Kestävän kasvun Turku

Kasvu tarkoittaa uusia asukkaita, uusia yrityksiä, uusia työpaikkoja ja investointeja. Kaupunkikehitys tarkoittaa kaupungin rakentamista ja rakentamista tukemaan kasvua, luomaan viihtyisää asuin- ja yritys-ympäristöä sekä rakentamaan kestävää, energiatehokasta ympäristöä. Kaupungin ja lähialueen kuntien neuvottelemat sopimukset valtiovallan kanssa (mm. MAL-sopimus) linjaavat kaupunkiseudun kehitystavoitteita. Kasvun edellytyksiä ja kestävää kaupunkirakennetta edistetään laajoilla yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevilla suunnitelmilla ja kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina.

Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella. Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan ja sitä kehystävälle kaupunkiuudistusalueille ja joukkoliikenteen kehityskäytävälle. Hyvinvoinnin edistämiseksi monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön säilymistä tuetaan ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin tavoin. Tiivistyville kaupunkialueilla korostuu rakennetun kaupunkiympäristön laatu. Tiivistyvässä kaupungissa panostetaan monipuolisiin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viherkentämiseen. Huolehdimme asuin- ja

elinympäristöjen siisteydestä ja turvallisuudesta. Historiallisesti ainutlaatuinen kulttuuriympäristö ja siihen liittyvä innovatiivinen rakennusten uudiskäyttö edistävät Turun nousemista kansainvälisesti johtavaksi esikuvaksi kaupunkirakentamisessa.

Alueiden suunnittelussa huolehdimme riittävästä, palveluverkkotarkasteluihin perustuvista, tonttivarauksista palveluiden järjestämiselle. Palvelujen järjestämisen kustannustehokkuus paranee, kun voidaan tukeutua olemassa olevaan palveluverkkoon. Kunnallistekniikan investointien hyödyntäminen tehostuu, liikenteen päästöt vähenevät ja kaupunkilaisten aikaa säästyy liikkumisessa. Eheän kaupunkirakenteen ansiosta sujuva liikkuminen on Turulle vetovoimatekijä. Kaupunkirakenteen tiivistämiseen tähtäävä kaavoitus – täydennysrakentaminen joukkoliikenneyhteyksien varsille hyödyntäen olemassa olevaa infraa – huomioiden lähiluonnon merkityksen.

Monipuoliset ja vetovoimaiset asumisvaihtoehdot ovat työpaikkojen rinnalla keskeinen kilpailukytekijä houkuteltaessa osajia ja asukkaita kaupunkiin. Asemakaavoituksella ja infran toteutuksella varmistetaan monipuolisesta ja riittävästä tonttivarannosta, jolla turvataan riittävä ja kohtuuhintainen vuokra-, asumisoikeus- ja omistusasuntotuotanto. Monimuotoisella asuntotuotannolla huolehditaan eri asuntotyypeistä uusillekin asuinalueille. Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittymisen myötä kohti merta.

Kaupungin käytöstä vapautuvaa kiinteistöomaisuutta kehitetään aktiivisesti kaupungin tulopohjan vahvistamiseksi. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutuksia tehostetaan kehittämällä omaisuutta

houkuttelevammaksi kaavoituksella ja kumppanuusyhteistyöllä.

Kaupungin liikenteen kehittämisessä painopisteet ovat kävelyssä ja pyöräilyssä, seudullisessa joukkoliikenteessä ja uusien ympäristö- ja ilmastoystävällisten teknologioiden käytön laajentumisen tukemisessa. Liikkuminen palveluna ja älykkään liikenteen ratkaisut ovat vahvasti mukana liikenteen kehittämisessä. Joukkoliikennettä kehitetään vastaamaan kasvavien yritysten työpaikkaliikkumisen tarpeita. Terveitä elämäntapoja edistetään kaavoittamalla lyhyiden etäisyyksien kaupunkia ja rakentamalla tällä kantakaupunkialueella koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille. Huolehdimme, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa asukkaan elämäntilanteesta riippumatta ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.

Investoinnit toteutetaan kestävästi. Tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen. Investoinneilla voidaan vauhdittaa kasvua.

Investointien lähtökohtana on palveluverkkotarkastelu (väestön ikärakenteen muutokset ja väestönkasvu) ja liikuntapaikkarakentamisen tukena liikuntaverkkoselvitys. Kaupungin palvelurakennusinvestoinnit perustuvat hyväksytyihin palveluverkkosuunnitelmiin.

Investointien aikataulutustaminen tehdään kokonaisarviointien pohjalta, joissa huomioidaan tehokkuus, kannattavuus, välttämättömyys, käyttöalueselvitys, kasvun mahdollisuudet. Rakennuttamishankkeiden kustannusten hallintaa parannetaan toteuttamalla tarveselvitys ja hankesuunnitteluohjetta myös

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

infrahankkeissa. Kestävät investointiperiaatteet ja laatutaso määritellään hankesuunnitelmissa.

Kaikessa rakentamisessa huomioidaan energiatehokkuus ja kestävät ratkaisut. Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennusten älykkyyttä parannetaan ja priorisoidaan investointiraamin puitteissa.

Päiväkotien ja koulujen tulee olla terveellisiä ja turvallisia. Rakennutamme peruskorjaukset ja uudiskohteet nopeutetussa aikataulussa pohjautuen korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelmaan. Tila- ja infraomaisuuden hallinta perustuu suunnitelmallisuuteen, jossa hyödynnetään korjausvelka-laskentaa. Omaisuuden arvosta huolehtiminen edellyttää riittäviä investointimäärärahoja.

Isoista investointihankkeista toteutamme Kupittaa kansihankkeen, Taito-kampuksen ja uuden konserttitalon sekä edistämme Ratapihan elämyskeskusten toteutumista. Uusien asuinalueiden rakentamista teemme luonnollisena osana kaupungin kasvua.

Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteutamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen.

Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikennetarkistuksesta

Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Pidämme kiinni Hiilineutraali Turku 2029 –tavoitteesta ja toteutamme tehtyjä päätöksiä. Turun kaupungin ilmastosuunnitelmassa 2029 (kv 11.6.2018 § 412) on päätetty tavoitteita ja toimenpiteitä, joilla edetään kohti kaupunkialueen hiilineutraaliutta 2029 ja varaudutaan ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Huomioimme kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti

maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa. Kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää energiatehokkaan, resurssiviisaan ja päästöttömän toimintatavan ulottamista kaikkeen toimintaan. Ilmastomuutokseen varautuminen huomioidaan kaikessa kaupunkiympäristön suunnittelussa ja rakentamisessa erityisen huomion ollessa hulevesissä sekä ekologisten riskien torjumisessa.

Toteutamme tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. LUMO-ohjelman pohjalta valmistamme luontotavoitteen, joka pitää sisällään luonnon monimuotoisuuden ja lähiluonnon vahvistamisen sekä kaupunkivehreyden lisäämisen. Perustamme uuden luonnonsojelualueen Mällickälän-Kuninkojan alueelle.

Selvitämme päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia

Edistämme siirtymää kohti kiertotaloutta osallistamalla toimeenpanosuunnitelman valmisteluun.

Kansainvälisyys, matkailu, saavutettavuus ja edunvalvonta

Turun logistista asemaa solmukohtana pohjoisessa kasvukäytävässä kehitetään mm. edistämällä Turun ja Helsingin välistä nopeaa junayhteyttä, Matkakeskusta, uutta satamaterminaalia ja -yhteyttä sekä Turun kehätiehankkeita. Huolehdimme osaltamme lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvästä sekä Turun ulkoisesta saavutettavuudesta.

Huolehdimme osaltamme kansainvälisen koulun siirto keskustan läheisyyteen (esim. Itäharju).

Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen mukaisin toimenpitein, joiden tavoitteena on parantaa vesistöjen, pienviesien ja rannikkovesien tilaa.

Kärkihankkeet

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus toteuttaa erityisesti kolmea kaupungin kärkihankkeista:

- Tiedepuiston kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asemakaavoitusohjelmalla sekä investointiohjelmilla.
- Keskustan kehittämisen kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asemakaavoitusohjelmalla sekä investointiohjelmilla.
- Yhteisöllisyys, hyvinvointi ja asuinalueiden tasapainoinen kehitys. Segregaatiota vähennetään mm. aktiivisella asunto- ja maapolitiikalla. Turun lähiöitä kehitetään viihtyisiä ja hyvää elämää tukevia alueita. Lähiöiden täydennysrakentamisella elävöitetään asuinalueita, turvataan kestävä palvelurakenne ja kavennetaan alueiden välistä eriarvoisuutta. Suunnittelemme ja toteutamme liikkumiseen kannustavaa kaupunkiympäristöä.

Kaupungin kärkihankkeiden lisäksi edistetään muita merkittäviä aluekehittämissankkeita mm. Linnakaupunki, Skanssi ja Blue Industry Park.

Onnistuva ja jatkuvasti parempi Turku

Asukas- ja asiakaslähtöisyys kantavana periaatteena kaikessa toiminnassa. Toimintaa kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti asukaskyselyiden pohjalta. Tavoitteena on, että yritysten ja elinkeinoelämän edustajille tarjotaan palvelu ns. ensimmäisen luokun periaatteella. Annamme lisää palvelulupauksia prosessien nopeuttamiseksi ja ennakoitavuuden parantamiseksi. Paremmalla asiakaspalvelulla tavoitellaan toiminnan tehostamista.

Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita. Suunnittelemalla toiminnan kehittämistä ja hankintoja laajalla yhteistyöllä

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

---

luodaan samalla markkinoita ja kasvualustaa uusille ratkaisuille.

Huolehdimme, että maankäytön prosessissa resurssit ovat riittävät ja lisäämme kumppanuusyhteistyötä prosessien nopeuttamiseksi kasvun luomisessa. Toimintaa tehostetaan nopeuttamalla tonttutuotanto-prosessia kaavoituksesta, kaupunki-infran rakentamiseen ja tontinluovutukseen. Lisäämme Tuottavuutta lisätään hankintamenettelyillä, kumppanuuksilla ja kilpailuttamisella. Ostopalveluja käytetään toiminnan tehostamiseksi. Tekemällä asioita yhdessä kumppanien kanssa ja rohkeasti kokeilemalla toiminta uudistuu.

Hankinnoissa huolehdimme, että pienillä ja keski-suurilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailuksiin.

Vakiinnutamme asukkaiden osallisuuden toimintamalleja. Edistämme osaltamme asukasbudjetoinnin osuuden kasvattamista.

Hyödynnämme digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia toiminnan kehittämisessä. Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaalle ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnämme digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen kunnossapitoa ja opastuksia. Palvelujen digitalisoinnilla tehostetaan toimintoja ja parannetaan ajasta ja paikasta riippumattomia itsepalvelu- ja osallistumismahdollisuuksia.

Lisäämme yritysvaikutusten arviointeja päätöksen-teon valmistelussa, kun asia koskettaa elinkeinoelämää.

Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä. Läpinäkyvällä tietoon perustuvalla johtamisella varmistetaan, että tehdään oikeita asioita oikeaan

aikaan kustannustehokkaasti. Tietojärjestelmiä kehitetään siten, että toiminnan tiedot saadaan yhdistettyä ajantasaiseen taloustietoon. Noudatamme kaupungin kehittämismallia (Kh 29.9.2014 § 368) kaikessa kehittämisessä. Kehittämismalli yhtenäistää kehittämiseen liittyvät työtavat.

Osaava ja motivoitunut henkilöstö on kaupungin keskeinen voimavara. Hyvinvoiva henkilöstö jaksaa auttaa ja kehittää maa työtään. Panostamme henkilöstömmme työhyvinvointiin sekä koulutukseen ja osaamisen ennakkointiin.

Laadukkaat tukipalvelut tulee olla mitoitettu oikealle tasolle siten, että päivittäinen työskentely on sujuvaa.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkiympäristölautakunta kaikkien osalta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta ** osalta, Rakennus- ja lupalautakunta *** osalta ja Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta **** osalta

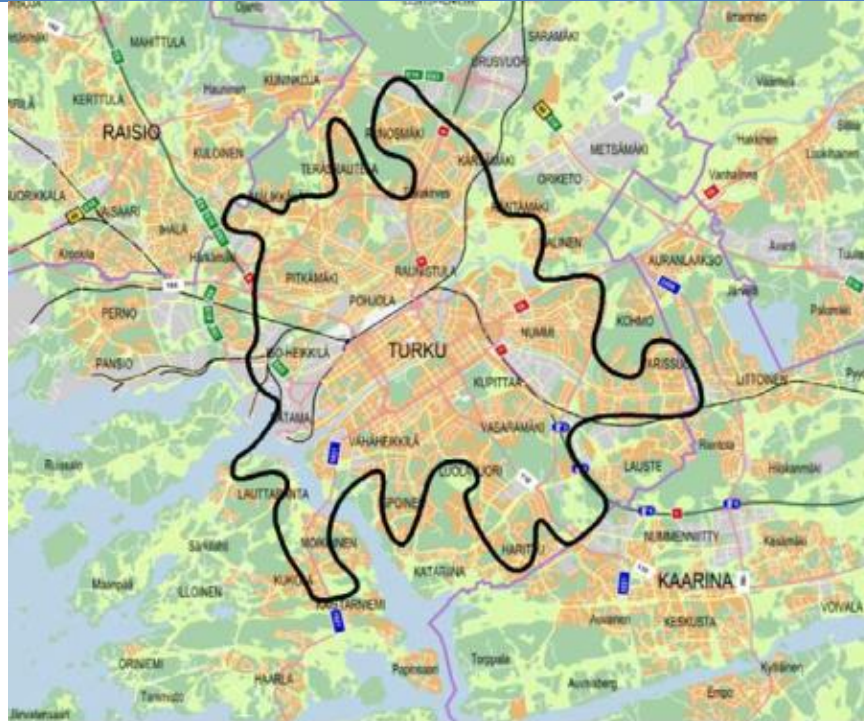
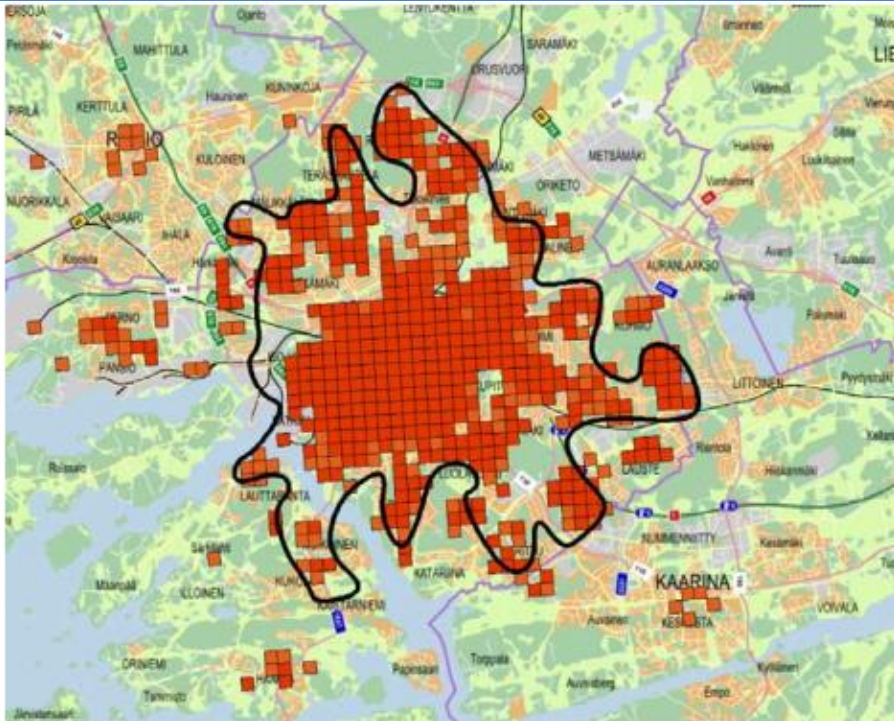
Tavoite 1: Kestävä yhdyskuntarakenne

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Tiivistämme kaupunkia täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle, huomioimme lähiluonnon ja viheralueiden merkityksen ja tarkastelemme palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden.

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Hyväksytyjen asemakaavojen asuinkerrosalan sijoittuminen tiivistäville kestävästä kaupunkirakenteesta vyöhykkeelle	95%	Vähintään 85%	Vähintään 85 %	Vähintään 85 %	Vähintään 85 %	Vähintään 85 %
Tavoitteen kuvaus: Turun omassa maankäytössä panostetaan kaupunkistrategian mukaisesti hiilineutraalin kaupunkialueen saavuttamiseen vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää energiatehokasta ja kestäviin liikkumismuotoihin kannustavaa yhdyskuntarakenteen kehitystä. Rakentamista ohjataan keskuksista, asuintivistymistä, kestävästä liikkumisesta ja lähipalveluista muodostuvalle kaupunkirakenteesta vyöhykkeelle. Näin luodaan puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämiseksi taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävää kasvua huolehtien mahdollisuuksista turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön.						

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
						
<p>Kuva. Tiivistävä kestävä kaupunkirakenteen vyöhyke. Vyöhyke perustuu 250*250 metrin ruuduille tehtyyn analyysiin Turun kaupunkirakenteesta, jossa on otettu huomioon kestävä liikkuminen, lähipalvelut ja alueen asukastiheys. Ominaisuudet pisteytettiin seuraavasti: kävelyetäisyys keskustan palveluista 1 piste, pyöräilyetäisyys keskustasta 15 minuuttia 1 piste, mahdollisuus joukkoliikenteeseen: runkobussilinjat 300 metrin etäisyys linjasta tai 600 metrin etäisyys raitiotie 1 piste, asukas/työpaikka oleva tai tuleva tiheys yli 20 asukasta/ha 1-3 pistettä, kauppa 500 metrin päässä 1 piste, päiväkotia 500 metrin päässä 1 piste ja koulu 500 metrin päässä 1 piste. Oikeanpuoleisessa kuvassa näkyy luokitellut ruudut, jotka ovat saaneet enemmän kuin 4 pistettä</p>						

Tavoite 2: Vähähiilinen kestävä liikkuminen **

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen
- Huolehdimme, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.
- Huomioimme kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
- Tie- ja kaupunkiliikenteen kasvihuonekaasupäästöt (vähenee 50 % v. 2015 - 2029)	vähentynyt (ennakkotieto)	vähenee	vähenee	vähenee	vähenee	vähenee
- Jalankulun määräindeksi *, indeksi 2017=100	64,7	kasvaa 2,0 % vuoden 2019 tasosta	kasvaa 2,0 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2,0 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2,0 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2,0 % edellisestä vuodesta
- Pyöräilyn määräindeksi *, indeksi 2017=100	77,9	kasvaa 5,2 % vuoden 2019 tasosta	kasvaa 5,2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 5,2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 5,2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 5,2 % edellisestä vuodesta
- Autoliikenteen määräindeksi *, indeksi 2017=100 *	95,9	vähenee 3,0 % vuoden 2019 tasosta	vähenee 3,0 % edellisestä vuodesta	vähenee 3,0 % edellisestä vuodesta	vähenee 3,0 % edellisestä vuodesta	vähenee 3,0 % edellisestä vuodesta
- Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, indeksi 2017=100 **	62,3	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta
- Vähähiilisen liikenteen osuus (%) Turun joukkoliikenteessä	5 %	kasvaa	50 %	55 %	58 %	60 %

Tavoitteen kuvaus:

Kaupunkistrategian (kaupunginvaltuusto 16.4.2018 § 72) hiilineutraaliustavoitteen 2029 saavuttamiseksi Turku luo aktiivisesti kestävästä liikkumiskulttuurista ja parantaa kestävästä liikkumisesta edellytyksiä. Tavoitteena on vähentää Turun tie- ja katuliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 50 % vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä (Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029, kaupunginvaltuusto 11.6.2018 § 142). Turun kaupungin Ilmasto- ja ympäristöohjelman (kaupunginvaltuusto 26.10.2009 § 239) sekä Turun kaupunkiseudun rakennemallin 2035 yhteydessä on hyväksytty ja Yleiskaavan 2029 (kaupunginhallitus 30.9.2013 § 399) sekä Ilmastosuunnitelman 2029 (kaupunginvaltuusto 11.6.2018 § 142) yhteydessä vahvistettu tavoitteeksi kasvattaa kestävien kulkutapojen kulkumuoto-osuutta Turun kaupungissa yli 66 % tasolle vuoteen 2030 mennessä nykyisestä noin 50 prosentista. Se tarkoittaa kävelyn- ja pyöräilyn määrän kasvua keskimäärin 3,4 %:ia ja autoliikenteen vähentymistä keskimäärin 3 %:lla vuosittain. Lisäksi joukkoliikenteen matkamäärän pitäisi kasvaa vuodessa keskimäärin 5,2 %. Vuoden 2021 vertailutasoksi on valittu vuoden 2019 taso vuoden 2020 koronapandemian aiheuttamien poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi.

Turun kaupungin strategisen hiilineutraaliustavoitteen toteuttamiseksi ja kestävästä vetovoimaisen kaupunkikehityksen tukemiseksi joukkoliikenteen palvelukykyä parannetaan merkittävästi. Joukkoliikenteen kehittäminen ja käytön lisääminen on tärkeä keino vähentää liikkumisen aiheuttamia kasvihuonepäästöjä. Samalla myös kasvavan joukkoliikenteen aiheuttamien päästöjen vähentäminen on merkittävä ja esimerkillinen ilmastotoimi. Turun joukkoliikenteestä tehdään hiilineutraali palvelu vuoteen 2029 mennessä. Turun kaupunkiliikenteen osalta hiilineutraaliuteen edetään jo vuoteen 2025 mennessä. Linjojen sähköistämistä edetään teknisen kehityksen ja kilpailutusten mahdollistamaan tahtiin ja sähköistämistä täydennetään biopoltoaineratkaisuilla.

Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuksien edistäminen mm. vähentää liikenteen tilantarvetta, parantaa turvallisuutta ja viihtyisyyttä sekä vähentää päästöjä. Kattavia tietoja liikkumismuotojen kulkutapajakaumasta saadaan 5-10 vuoden välein liikennetutkimuksista (laadittu Turun seudulla 2017, 2008 ja 1997). Liikkumismuotojen kehitystä lyhyemmällä aikavälillä seurataan kulkutapakohtaisen määräindeksin perusteella. Määräindeksi ei kerro suoraan kulkutapajakaumakehitystä, mutta näyttää kuitenkin kehityksen suuntaa.

*Jalankulun, pyöräilyn ja autoliikenteen määräindeksit perustuvat liikennemäärätietoihin ns. Aurajoen laskentalinjalla (Föri, Martinsilta, Myllysilta, Teatterisilta, Auransilta, Kirjastosilta, Tuomiokirkkosilta, Tuomaansilta, Rautatiesilta, Halistensilta).

**Kaupunkiympäristölautakunta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta hyväksyvät tavoitteen.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tavoite 3: Hiilinielujen vahvistaminen

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Toteutamme tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029 -ohjelmaa. Päivitämme toimenpideohjelman huomioiden, että suhteellisesti suurin päästövähennystavoite kohdistuu tulevilla kaudella liikenteeseen.

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Kaupungin omistamien metsien puuston ja maaperän yhteinen hiilivarasto, muutos (kt CO2-ekv/v)	+19	+15	+15	+15	+15	+15

Tavoitteen kuvaus:
Ilmakehästä hiiltä sitovien hiilinielujen vahvistaminen on merkittävästi vaikuttava ilmastonmuutoksen hillintätoimi. Kasvillisuuden ja maaperän hiilensidontakyvyn lisääminen on kustannuksiltaan edullista ja sillä on myös muita merkittäviä positiivisia vaikutuksia. Hiilinieluja, uusiutuvan energian tuotantoa ja muita kompensatioita on lisättävä hiilineutraaliuden saavuttamiseksi ja etenemiseksi ilmastoposiitiviseksi alueeksi. Strategiansa mukaisesti Turun kaupunki huolehtii maaperässä ja kasvillisuudessa olevasta hiilivarastosta pyrkimällä lisäämään viheralueita ja säilyttämään alueensa metsiä, peltoja, kasvillisuuden määrää ja suosimaan luonnonmukaisuutta istutusalueilla. Uudenlaista kaupunkiluontoa ja viherrakentamista lisätään kaupungin tiivytessä.
Lähtötaso 2019 eli kaupungin omistamien metsien (pinta-ala 4 827 ha) puuston ja maaperän yhteinen hiilivarasto on Luonnonvarakeskuksen selvityksen mukaan tällä hetkellä noin 2 870 kt CO2-ekv.
Kasvillisuuden ja maaperän hiilivarastot ja -nielut lasketaan neljän vuoden välein. Seurantaa kehitetään ottaen mahdollisuuksien mukaan huomioon myös vesistöt.

Tavoite 4: Liikenneturvallisuus

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Huolehdimme, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.
- Huomioimme kaupungin rakentamisessa turvallisuuden tärkeänä osana sekä inhimillistä kestävyyttä että viihtyvyyttä.

Arviointikriteerit tai mittari	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä viiden vuoden aikana (henkilöä)	-7 %	Vähenee 9 % vuosien 2013-2017 kaudesta	Vähenee 13 % vuosien 2013-2017 kaudesta	Vähenee 17 % vuosien 2013-2017 kaudesta	Vähenee 22 % vuosien 2013-2017 kaudesta	Vähenee 27 % vuosien 2013-2017 kaudesta

Tavoitteen kuvaus:
Vähennetään liikenneonnettomuuksissa loukkaantuvien määrää kaikkia toimialoja koskevilla toimenpiteillä (Turun kaupungin turvallisuussuunnitelma 2017-2020, kh 6.3.2017 § 91). Tavoitteena on, että loukkaantuneiden määrä vähenee keskimäärin noin 5 % vuodessa. Liikenneonnettomuuksien määrää verrataan satunnaisvaihteluiden vuoksi viisivuotisjaksoissa. Vertailukohtana on vuosien 2013-2017 viisivuotisjakso, jonka taso oli 975.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tavoite 5: Monipuolinen ja riittävä tonttivaranto

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Tiivistämme kaupunkia täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle, huomioimme lähiluonnon ja viheralueiden merkityksen ja tarkastelemme palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden.
- Lisäämme erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa.
- Uusien asuinalueiden rakentamista teemme luonnollisena osana kaupungin kasvua

Toteuttamiskelpoinen tonttireservi	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
- Pientalo- ja rivitalotontit	2 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	2 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen
- Kerrostalotontit	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen
- Elinkeinotontit	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen

Tavoitteen kuvaus:

Asemakaavoja laatimalla kasvatetaan kaavavarantoa, joka mahdollistaa toteutuksen ajoittamisen paremmin kysyntää vastaavasti. Kuntien tavoitteena on ylläpitää riittävää tonttivarantoa siten, että tontteja on tarjottavana nopealla toimitusajalla. Tonttivaranto pyritään kuitenkin realisoimaan kohtuullisessa ajassa. Kolmen vuoden varantotavoite perustuu rakennemallin toteuttamiseksi laadittuun seudulliseen asunto- ja maapoliittinen ohjelmaan, joka on päivitetty vuosille 2018-2021 valtuustossa 27.8.2018 § 158 ohjeellisena noudatettavaksi. Monipuolisella ja riittävällä tonttivarannolla edistetään kaupungin kasvua.

Tavoite 6: Monipuolinen ja kasvua tukeva kaavavaranto

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Vahvistamme Turun taloutta aktiivisella kasvupolitiikalla. Turku tavoittelee tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista.
- Tiivistämme kaupunkia täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle, huomioimme lähiluonnon ja viheralueiden merkityksen ja tarkastelemme palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden.
- Annamme palvelulupauksen kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehdimme, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.
- Lisäämme erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa ja laadimme koko kaupungin kattavan täydennysrakennusselvityksen

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tavoitteet kerrosalan lisäykselle (kaupunginvaltuusto)	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
- Asuinpientalot (AO, AP, AR), kem ²	1600	23.600	40.000	24.000	24.000	24.000
- Asuinkerrostalot (AK), kem ²	262055	133.900	134.900	135.000	135.000	135.000
- Kaupungin maalle sijoittuvan asuinkerrosalan osuus	43 %	>20 %	>20 %	>20 %	>20 %	>20 %
- Työpaikatontit, kem ²	62755	64.000	64.000	64.000	64.000	64.000
- Kaupungin sekä konserniyhtiöiden maalle kaavoitettava ja konserniyhtiöille osoitettava asuin-kerrosala, kem ²	10500	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000

*Ei verrannollinen. Vuoden 2019 osalta toteumatiedot perustuvat lautakuntien hyväksymiin kaavaehdotuksiin. Vuoden 2020 tiedot perustuvat valtuuston hyväksymiin kaavoihin sekä vähäisten kaavojen osalta lautakunnan hyväksymiin.

Tavoitteen kuvaus:

Maankäytössä panostetaan kaupunkistrategian mukaisesti hiilineutraalin kaupunkialueen saavuttamiseen vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää energiatehokasta ja kestäviin liikkumis- muotoihin kannustavaa yhdyskuntarakenteen kehitystä.

Kerrosalan lisäystavoitteet perustuvat kaupunginhallituksen 22.5.2017 § 219 hyväksymiin Yleiskaavan 2029 tarkistettuihin tavoitteisiin, joiden mukaan vuonna 2029 Turussa on 220 000 asukasta ja 115 000 työpaikkaa. Väestönkasvun osalta oletetaan, että Turun asukasluku kasvaa tasaisesti noin 2500 asukasta/vuosi. Lisäksi trendikasvun mukainen väljyyskasvu lisää rakentamista noin 0,208 kem²/as/v. Rakentamisesta tavoitellaan kohdistuvan 91 % kerrostaloihin ja 9 % pientaloihin. Pitkällä aikavälillä (v.2040 asti) työpaikatonttien kem² arvioidaan Newsecin 2015 selvityksen ja päivitettyjen yleiskaavatavoitteiden mukaan jakautuvan seuraavasti: vuosittain 33.500 kem² toimistotilaa, 12.500 kem² liiketilaa ja 18.000 kem² teollisuutta.

Asemakaavoja laatimalla kasvatetaan kaavavarantoa, jolla edistetään monipuolisten asumis- ja elinkeinojen harjoittamismahdollisuuksia. Kaavavarannon kasvattaminen mahdollistaa toteutuksen ajoittamisen paremmin kysyntää vastaavasti. Asuntotuotannosta vähintään 20 % tulee sijoittua kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin tonttutuotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin ja konserniyhtiöiden omistamalle maalle kaavoitettavasta asuin-kerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) 600 asunnon tuotantotavoitteen mahdollistava n. 25.000 kem², joka tarkoittaa 7-10 luovutettavaa tonttia/vuosi. Tällä edistetään osaltaan kaupungin konserniyhtiöiden asuntotuotantotavoitteiden toteutumista. Pientalojen asuntotuotantoa tuetaan niin, että tonttireservi vastaa kolmen vuoden asuntotuotantotarvetta.

Tavoite 7: Kiinteistöomaisuuden kehittäminen

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Turku tavoittelee tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista.
- Varmistamme, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puramme aktiivisesti segregaaatiota asunto- ja maapolitiikalla.
- Uusia asuinalueita teemme luonnollisena osana kaupungin kasvua
- Tiivistämme kaupunkia täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle, huomioimme lähiluonnon ja viheralueiden merkityksen ja tarkastelemme palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden.
- Annamme palvelulupauksen kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehdimme, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

- Lisäämme erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa ja laadimme koko kaupungin kattavan täydennysrakennusselvityksen.
- Tiedepuiston kärkihanke
- Keskustan kehittämisen kärkihanke
- Toteutamme Kupittaaan kansihankkeen ja TAITO-kampuksen

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Turku Energia	KHO kumonnut kaavan, kaavoitus käynnistetty uudelleen	Asemakaava hyväksyty	Asemakaava hyväksyty Tonttien luovutus	Tonttien luovutus	Tonttien luovutus	Tonttien luovutus
Pansio-Pernon monitoimitalo	Rakennus pääosin purettu, uuden monitoimitalon hanke-suunnitelma valmisteilla	Toteutuksen allianssikilpailu	Asemakaava-luonnos	Asemakaava hyväksyty Tonttien luovutus	Tonttien luovutus	Tonttien luovutus
Luostarinkatu 5	Tontinluovutuskilpailu pidetty. Asemakaavaehdotus valmisteilla	Asemakaava hyväksyty	Kohteen luovutus Tontin luovutus			
Oskarinkuja			Infran toteutus		Tonttien luovutus	
Sepänkatu 1	Kohde luovutettu. Asemakaavaehdotus nähtävillä ja lausunnoilla	Asemakaava hyväksyty, tonttien luovutus	Sopimus- korvaukset	Sopimus- korvaukset	Sopimus- korvaukset	
Sepänkatu 2	Asemakaavaluonnos valmis	Asemakaava hyväksyty	Asemakaava hyväksyty Kohteen luovutus	Tontin luovutus		
Virvoituksentie 3	Asemakaavaehdotus valmisteilla	Asemakaava hyväksyty, kohteen luovutus		Tonttien luovutus	Tonttien luovutus	
Kaupunginpuutarhan alue	Asemakaavaehdotus valmisteilla	Asemakaava hyväksyty	Asemakaava hyväksyty, Infran suunnittelu	Tonttien luovutus Infran toteutus	Tonttien luovutus	Tonttien luovutus
Eerikinkatu 32-34 kortteli (Pallas)	Kilpailu valmisteltu, mutta päätöksentekoa siirretty Sytytä	Kehittämiskilpailu		Kehittämiskilpailu	Asemakaava hyväksyty	Tonttien luovutus

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
	Turku kilpailun ta- kia.					
Mooriankunnas			Asemakaava-luon- nos	Asemakaava hy- väksyty	Infran toteutus Tonttien luovutus	Tonttien luovutus
Runosmäki, Piiparinpolun varsi	Yhteistyöhanke kil- pailutettu	Asemakaavaluon- nos		Asemakaava hy- väksyty, tonttien luovutus	Tonttien luovutus	
Ruusukortteli	Kaavaehdotus pa- lautettu valmiste- luun 22.9.2020	Asemakaava hy- väksyty	Tonttien luovutus	Tonttien luovutus		
Parkin kenttä		Asemakaava hy- väksyty	Tonttien luovutus		Infran toteutus, Tonttien luovutus	Infran toteutus, Tonttien luovutus
Matkakeskus			Kehittämiskilpailu		Asemakaava hy- väksyty	Tonttien luovutus
Herttuankulma / Linnakaupunki	Tonttien luovutus käynnissä ja infran rakentaminen käynnissä.	Infran toteutus, tonttien luovutus	Infran toteutus, tonttien luovutus	Infran toteutus, tonttien luovutus	Infran toteutus, tonttien luovutus	Infran toteutus, tonttien luovutus
Kirstinpuisto / Linnakaupunki	Asemakaava hy- väksyty ja voi- massa. Infran suunnittelu tehty	Infran toteutus, tonttien luovutus	Infran toteutus, tonttien luovutus	Infran toteutus, tonttien luovutus	Infran toteutus, tonttien luovutus	Infran toteutus, tonttien luovutus
Vaasanpuisto / Linnakaupunki	Hulevesialtaan tar- veselitys on tehty ja sen perusteella hulevesien hallinta hoidetaan nykyisiä hulevesijärjestel- miä parantamalla	Uusi asemakaava- luonnos	Asemakaavaehdo- tus, infran suunnit- telu	Asemakaava hy- väksyty, infran suunnittelu	Infran toteutus Tonttien luovutus	Infran toteutus Tonttien luovutus
Itä-Skanssi	Asemakaavaehdo- tus valmisteilla, in- fran suunnittelu on tehty	Asemakaava hy- väksyty, infran to- teutus	Asemakaava hyväk- sytty, Infran toteutus, tont- tien luovutus	Infran toteutus, tonttien luovutus	Tonttien luovutus	Tonttien luovutus
Skanssinmäki	Asemakaava hy- väksyty 25.1.2021		Tonttien luovutus			

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Skanssin kolmio			Asemakaava hyväksytty, tonttien luovutus	Infran suunnittelu ja toteutus, tonttien luovutus		
Etelä-Skanssi				Asemakaava-luonnos	Asemakaava hyväksytty	Infran toteutus
Uittamon täydennys		Asemakaava hyväksytty	Asemakaava hyväksytty	Tonttien luovutus	Tonttien luovutus	
Aninkaisten konserttitalo	Asemakaavaluonnos hyväksytty	Kehittämiskilpailu	Kehittämiskilpailun ratkaisu	Asemakaava hyväksytty Kohteen luovutus		
Halisten vesilaitos		Suunnittelukilpailu	Suunnittelukilpailu		Asemakaava hyväksytty	Tonttien luovutus
Blue industry park/Yard park	Asemakaavaluonnos hyväksytty. Alue luovutettu BIP-yhtiölle	Asemakaava hyväksytty	Tonttien luovutus			
Tiedepuiston kansi		Allianssikilpailu	Allianssin kehitysvaihe, hankesuunnittelu	Asemakaava hyväksytty Tonttien luovutus	Tonttien luovutus	Tonttien luovutus
Voimakatu			Asemakaava hyväksytty	Infran toteutus Tonttien luovutus	Infran toteutus Tonttien luovutus	
Itäharjun monitoimitalo				Asemakaava hyväksytty	Tonttien luovutus	
Tavoitteen kuvaus: Kaupungin käytöstä poistuvia rakennuksia ja maa-alueita kehitetään erilaisilla kiinteistönkehityshankkeilla kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti.						

Tavoite 8: Konserniyhtiöille luovutettava uudisrakennusoikeus

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Lisäämme erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa ja laadimme koko kaupungin kattavan täydennysrakennusselvityksen.
- Varmistamme, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puramme aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

- Annamme palvelulupauksen kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehdimme, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
TVT:lle, Vasolle ja TYS:lle luovutettavat tontit; k-m ²	7 500 k-m ²	25 000 k-m ²	25 000 k-m ²	25 000 k-m ²	25 000 k-m ²	25 000 k-m ²
Tavoitteen kuvaus: Vuotuisen tasaisen kohtuuhintaisen ja monimuotoisen asuntotuotannon turvaamiseksi luovutetaan TVT:lle, TYS:lle ja Vasolle tontteja niiden ja kaupungin asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiseksi. Konserniyhtiöiden vuotuiset asuntotuotantotavoitteet on määritetty valtuuston hyväksymissä asunto- ja maapoliittisissa periaatteissa.						

Tavoite 9: Hyvä kaupunkiympäristö **, ***

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Toiminnan kantavana periaatteena on asukas- ja asiakaslähtöisyys, jonka tuloksena turkulaisten ja Turussa toimivien tulee saada parempaa palvelua nopeammin.
- Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen
- Laadimme palvelustrategian, jossa määrittelemme, millaista laatua palveluilta odotetaan ja mitkä tuottamisen tavat voivat olla mahdollisia.
- Leikkipaikkojen yhteyteen suunnittelemme aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioimme ikäihmisten liikkumisen tarpeet.
- Huolehdimme, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.
- Resursoimme ja vakiinnutamme asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja, kuten kansalaispaneelit. Kasvatamme asukasbudjetoinnin osuutta. Huolehdimme erityisesti nuorten osallisuudesta.

Tyytyväisyys

1=erittäin huono

2=huono

3=tyydyttävä

4=hyvä

5=erittäin hyvä

Tyytyväisyys	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
liikennealueiden ylläpitoon * (vertailukunnat v2004-2017: 3,31) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,37)	3,57	3,37	3,40	3,45	3,50	3,55
puistojen hoitoon * (vertailukunnat v2004-2017: 3,41) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,37)	3,75	3,53	3,60	3,65	3,70	3,75

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tyytyväisyys	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja kauneuteen ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,46) (Turku keskiarvo v2005-2017: 3,56)	3,62	3,77	3,77	3,77	3,77	
asuntojen, työpaikkojen ja palvelujen sijoitteluun ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,37) (Turku keskiarvo v2005-2017: 3,31)	3,40	3,53	3,53	3,53	3,53	
rakennetun ympäristön valvontaan ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,28) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,26)	3,17	3,37	3,37	3,37	3,37	
liikenneoloihin jalankulkijan kannalta ** (vertailukunnat v2017: 3,90)	3,86	3,96	4,00	4,00	4,00	
liikenneoloihin pyöräilijän kannalta ** (vertailukunnat v2017: 3,74)	3,46	3,74	3,74	3,74	3,74	
liikenneoloihin autoilijan kannalta ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,82) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,79)	3,65	3,89	3,89	3,89	3,89	
julkisen liikenteen hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,60) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,96)	3,97	4,16	4,16	4,16	4,16	
ilman laadun hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,53) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,46)	3,83	3,87	3,87	3,87	3,87	
luonnonsuojelun hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,54) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,55)	3,59	3,80	3,80	3,80	3,80	
* Yhdyskuntatekniset palvelut –kysely (FCG) ** Kaupunki- ja kuntapalvelut –kysely (FCG)						

Tavoite 10: Itämeren suojelu

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Itämerihaasteen 100 toimenpiteen toteutumisen seuranta (toteutuneet toimenpiteet)	96	85	90	100		
Tavoitteen kuvaus: Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen ja muiden kokonaisuuksien mukaisin toimenpitein. Kaupunkiympäristötoimiala koordinoi Itämerihaasteen (Kaupunginhalitus 22.10.2018 § 402) toteuttamista kaupungin organisaatiossa ja seuraa toimenpideohjelmassa vuosille 2019-2023 esitettyjen toimenpiteiden toteutumista kaupunkiorganisaatiossa. Luku kertoo käynnissä olevien ja valmiiden toimenpiteiden lukumäärän.						

Tavoite 11: Kiertotalous ****

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Toteutamme tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029 -ohjelmaa. Päivitämme toimenpideohjelman huomioiden, että suhteellisesti suurin päästövähennystavoite kohdistuu tulevalla kaudella liikenteeseen.
- Edistämme siirtymää kohti kiertotaloutta ja laadimme toimenpideohjelman sen tueksi.

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Yhdyskuntajätteestä hyödyntämiseen yhteensä	Tietoa ei ole vielä saatavissa	vähintään 98 %	vähintään 98 %	vähintään 98 %	vähintään 98 %	
Yhdyskuntajätteestä materiaalihyödyntämiseen	Tietoa ei ole vielä saatavissa	kasvava	kasvaa	kasvaa	kasvaa	
Tavoitteen kuvaus: Jätehuollon yhteistyöalueella tavoitteena on minimoida jätteen loppusijoitus ja edistää materiaalikierrätystä sekä jätteiden hyötykäyttöä. Tiedot hyödyntämisasteesta saadaan kerran vuodessa. Laskelmassa huomioidaan vain Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n vastaanottoaikoille päätyvät yhdyskuntajätteet, ei esim. tuottajien järjestämää hyötyjätteiden keräystä. Tavoitetaso kertoo hyödyntämisen määrän vain LSJH Oy:n vastaanottoaikoille päätyvien yhdyskuntajätteiden osalta, eikä se pidä sisällään esim. tuottajien järjestämää hyötyjätteiden keräystä. Valta-kunnallisena tavoitteena on, että jätehuollon päästöt puolittuvat 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä.						

Tavoite 12: Digitalisaation avulla parannetaan palveluja

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Luomme Turkuun asiointitilin, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnämme digitaalisuutta ja dataa myös osana kaa-voitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Joukkoliikenteen EMV-maksaminen, %-osuus			kasvaa			
Pysäköinnin mobiilimaksaminen, %-osuus	65,92		kasvaa			
Tavoitteen kuvaus: Tarjoamme asiakkaille sähköisiä maksutapoja arjen sujuvoittamiseksi.						

Tavoite 13: Kärkihankkeiden toteuttaminen

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Tiedepuiston kärkihanke
- Keskustan kehittämisen kärkihanke
- Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Keskustan kehittämisen kärkihanke			Toteutus erillisen toimenpidesuunnitelman mukaan			
Tiedepuiston kärkihanke			Toteutus erillisen toimenpidesuunnitelman mukaan			
Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke			Toteutus erillisen toimenpidesuunnitelman mukaan			
Tavoitteen kuvaus: Kärkihankkeilla edistetään pormestariohjelman tavoitteita.						

Tavoite 14: Vahvistetaan kaupungin vetovoimaa

Toteuttaa seuraavia pormestariohjelman linjauksia:

- Toiminnan kantavana periaatteena on asukas- ja asiakaslähtöisyys, jonka tuloksena turkulaisten ja Turussa toimivien tulee saada parempaa palvelua nopeammin.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

- Annamme palvelulupauksen kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehdimme, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.
- Huolehdimme, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Keskustan elinvoimaluku	3,21	3,33	paranee			
Keskustan kaupallinen tiiveysluku	4,89	4,98	paranee			
Valmistuneet rakennukset (m2)	318 338					
Valmistuneet asunnot, pientalot (lkm)	123					
Valmistuneet asunnot, muut (lkm)	2 544					
Myönnetyt rakennusvalvonnan luvat (m2)	244 728					
Tavoitteen kuvaus: Erilaisilla toimenpiteillä vahvistetaan kaupungin vetovoimaa ja turvataan kaupungin kestävä kasvu. Keskustan kaupallinen tiiveysluku mittaa kauppojen ja ravintoloiden suhteellista osuutta EKK:n tutkimuksen rajatun keskusta-alueen pinta-alasta.						

Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Asunnot yhteensä, lkm	111600	113 769	115 209	117 836	120 171						
Asuntojen määrän muutos edellisestä vuodesta, lkm		2 169	1 440	2 627	2 335						
Liikennekäytössä olevat henkilöautot, lkm		76 671	78 206	79 113	80 372						

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kaupunkiympäristön kunnossapidettävä pinta-ala, ha		3 878	3 916	3 955	3 926	3 929	3 968	4 008	4 048	4 089	4150
Konserniyhtiöiden asuntotuotantotavoitteet (TVT, Vaso ja TYS), lkm					540	540	600	600	600	600	
Asemakaavoitettu alue, ha		10 131,74	10 167,13	10 181,80	10 182,86						
Elintarvike- ja terveydensuojelulain mukaiseen suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvien kohteiden määrä				2 866	2 866	3 000	3 100	3 200	3 300	3 400	

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Toiminnalliset tunnusluvut

Volyyymi

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hyväksytyjen asemakaavojen (kv) sisältämä uuden ja käyttötarkoituksen muutoksen alaisen kerrosalan lisäys, yhteensä kem2	253 750	526 250	153 400	386 605	393 664	326 410
- pientalot (AO, AP), kem2	51 270	7 940	25 700	4 000	0	1 600
- kerrostalot (AK), kem2	54 280	7 600	119 800	298 790	105 040	262 055
- elinkeinot, palvelut, kem2	148 200	510 710	7 900	83 815	288 624	62 755
Kaupungin maalle sijoittuvan hyväksytyjen asemakaavojen (kv/merkittävät ja ltk/vähäiset) asuinkerrosalan osuus	14 %	18 %	81 %	62 %	15 %	43 %
Hyväksytyjen asemakaavojen asuinkerrosalan sijoittuminen tiivistyväälle kestävästä kaupunkirakenteesta vyöhykkeelle	93 %	54 %	51 %	96 %	100 %	95 %
Konserniyhtiölle luovutetut tontit, kerrosala (k-m2)			8 100	10 724	28 580	7 500
Jalankulun määraindeksi, indeksi 2017=100	ei laskettu	ei laskettu	100,0	111,7	104,0	64,7
Pyöräilyn määraindeksi, indeksi 2017=100	ei laskettu	ei laskettu	100,0	95,3	86,4	77,9
Autoliikenteen määraindeksi, indeksi 2017=100	ei laskettu	97,3	100,0	98,0	99,7	95,9
Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, indeksi 2017=100	90,3	95,0	100,0	98,5	97,2	62,3
Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, Turku, milj. matkaa (vuosien 2015-2018 luvut korjattu koko Föliissä koululaiskorttilaskennan muutoksen vuoksi)	20,8	22,0	23,0	22,7	22,3	14,2
Ympäristöterveyden käsittelemät ilmoitukset ja hakemukset, yhteensä (kpl)	384	290	293	392	344	383
Myönnetty rakennusvalvonnan luvat (lkm)	1428	1502	1 510	1511	1335	1214
Myönnetty asunnot, muut rakennukset (lkm)	1 003	2 308	2 463	1 895	1635	3027
Myönnetty asunnot, pientalot (lkm)	93	121	126	111	89	152
Palautepalveluun jätettyjen palautteiden määrä (vuodesta 2016 alkaen Föli mukaan)	7 037	13 801	17 143	19 460	21 775	17 347

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Laatu ja vaikuttavuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tyytyväisyys liikennealueiden ylläpitoon (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)	3,27	3,34	3,37	3,31	3,06	3,57
Tyytyväisyys puistojen hoitoon (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)	3,47	3,43	3,50	3,54	3,52	3,75
Tyytyväisyys rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja kauneuteen (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)	3,74	3,57	3,77	3,66	3,66	3,62
Tyytyväisyys asuntojen , työpaikkojen ja palvelujen sijoitteluun (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)	3,35	3,28	3,53	3,48	3,54	3,4
Tyytyväisyys rakennetun ympäristön valvontaan (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)	3,40	3,31	3,37	3,34	4,27	3,17
Tyytyväisyys liikenneoloihin jalankulkijan kannalta (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)	3,77	3,77	3,96	3,93	3,85	3,86
Tyytyväisyys liikenneoloihin pyöräilijän kannalta (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)	3,26	3,26	3,24	3,40	3,44	3,46
Tyytyväisyys liikenneoloihin autoilijan kannalta (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)	3,82	3,89	3,88	3,65	3,70	3,65
Tyytyväisyys julkisen liikenteen hoitoon (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)	4,09	4,11	4,16	3,98	4,02	3,97
Tyytyväisyys ilman laadun hoitoon (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)	3,78	3,63	3,87	3,79	3,84	3,83
Tyytyväisyys luonnonsuojelun hoitoon (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)	3,64	3,67	3,80	3,65	3,68	3,59
Keskustan suuralueen väkiluku 31.12.	53 443	54 490	55 503	56 371	57 084	
Pientalojen osuus asuntokannasta, %	25,5	25,6	25,4	25,1	24,7	
Kerrostaloasuntojen osuus rakennuskannasta, %	73,0	72,9	73,1	73,6	73,9	
Aloitettut asunnot, pientalot (lkm)	94	101	104	114	90	114

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aloitettut asunnot, muut (lkm)	876	2 021	2 285	1 958	1 326	2 353
Valmistuneet rakennukset (m2)	128 456	109 963	127 686	318 338	234 832	234 388
Valmistuneet asunnot, pientalot (lkm)	85	86	99	123	113	94
Valmistuneet asunnot, muut (lkm)	1 008	1 013	1 210	2 544	2205	1825
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä, (lkm)	192	209	183	149	177	161 enn.
Henkilöautotiheys (henkilöautoa/1000 asukasta) liikennekäytössä	409	409	412	413	417	419
Henkilöautotiheys (henkilöautoa/1000 asukasta) rekisterissä	473	478	485	489	496	498
Kasvihuonepäästäjän määrä (kt CO=2ekv/vuosi)	969,8	966,0	932,7	913,3	750 enn. tieto	

Tuottavuus ja tehokkuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Asemakaavoituksen kesto käynnistymisestä hyväksymiseen (kv), kk (mediaani)	29,3	25,9	29,9	22,4	24,2	35,3		
Rakennusvalvonnan kaikkien lupien keskimääräinen käsittelyaika (80 % luvista), vrk *vuonna 2019: 90 % luvista	22	38*	34	36	60	84		80
Infran ylläpitomenot (€) / ylläpidettävä pinta-ala (ha)		6 036	6 427	6 114	5 673	4 695		
Joukkoliikenteen kustannukset asukasta kohti, Turku, euroa (sisältää hallinnon)	94	92	86	91	92	90		
Palautteiden vastausaika, vrk (mediaani)	2	4	3	4	5	3		
Asemakaavoituksen kesto käynnistymisestä hyväksymiseen (kv), kk (mediaani)	29,3	25,9	29,9	22,4	24,2	35,3		

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Määrärahat

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	(1 000 €)	72 364	73 643	75 415	76 602	81 905
Valmistus omaan käyttöön	(1 000 €)	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	(1 000 €)	107 017	114 139	117 265	119 013	129 280
Toimintakate	(1 000 €)	-33 043	-38 886	-40 240	-40 801	-45 765
Muutos %			17,70 %	3,50 %	1,40 %	12,20 %
Kaupunkiympäristölautakunta		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	(1 000 €)	37 374	38 582	39 354	40 141	40 944
Valmistus omaan käyttöön	(1 000 €)	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	(1 000 €)	50 671	56 279	57 404	58 352	59 619
Toimintakate	(1 000 €)	-11 687	-16 086	-16 440	-16 601	-17 065
Muutos %			37,60 %	2,20 %	1,00 %	2,80 %
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	(1 000 €)	383	383	383	383	383
Valmistus omaan käyttöön	(1 000 €)					
Toimintamenot	(1 000 €)	383	383	383	383	383
Toimintakate	(1 000 €)	0	0	0	0	0
Muutos %			-208,60 %	-100,00 %		
Rakennus- ja lupalautakunta		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	(1 000 €)					
Valmistus omaan käyttöön	(1 000 €)					
Toimintamenot	(1 000 €)	100	100	100	100	100
Toimintakate	(1 000 €)	-100	-100	-100	-100	-100
Muutos %			0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	(1 000 €)	34 606	34 677	35 678	36 078	40 578
Valmistus omaan käyttöön	(1 000 €)					
Toimintamenot	(1 000 €)	55 863	57 377	59 378	60 178	69 178
Toimintakate	(1 000 €)	-21 256	-22 700	-23 700	-24 100	-28 600
Muutos %			6,80 %	4,40 %	1,70 %	18,70 %
Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Pysyvien vastaavien luovutustuloista saatavat myyntivoitot	(1 000 €)	28 200	19 200	21 900	21 900	21 900
Maankäyttösopimuskorvaukset	(1 000 €)	6 000	6 000	11 000	11 000	11 000
Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuskustannukset (tontit)	(1 000 €)	1 600	2 400	2 000	2 000	2 000
Virkistysalueiden kehittäminen	(1 000 €)			500	1000	

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Investoinnit

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	(1 000 €)	1 020	903	1 000	1 000	1 000
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	(1 000 €)	176	175	175	175	175
Pysyvien vastaavien luovutustulot	(1 000 €)	0	0	0	0	0
NETTO	(1 000 €)	-844	-728	-825	-825	-825
Muutos %			-13,80 %	-13,30 %	0,00 %	0,00 %
Kaupunkiympäristölautakunta		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	(1 000 €)	520	403	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	(1 000 €)					
Pysyvien vastaavien luovutustulot	(1 000 €)	0	0	0	0	0
NETTO	(1 000 €)	-520	-403	-500	-500	-500
Muutos %			-22,50 %	24,10 %	0 %	0 %
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	(1 000 €)					
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	(1 000 €)					
Pysyvien vastaavien luovutustulot	(1 000 €)	0	0	0	0	0
NETTO	(1 000 €)	0	0	0	0	0
Muutos %						
Rakennus- ja lupalautakunta		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	(1 000 €)					
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	(1 000 €)					
Pysyvien vastaavien luovutustulot	(1 000 €)	0	0	0	0	0
NETTO	(1 000 €)	0	0	0	0	0
Muutos %						
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	(1 000 €)	500	500	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	(1 000 €)	176	175	175	175	175
Pysyvien vastaavien luovutustulot	(1 000 €)	0	0	0	0	0
NETTO	(1 000 €)	-324	-325	-325	-325	-325
Muutos %			0,20 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Infrainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Infraomaisuus)		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Strategiset kärkihankkeet, kh	(1 000 €)	23 850	25 205	38 050	65 480	59 530
Kiinteistökehitys, kh	(1 000 €)	17 511	29 747	35 260	22 415	15 150
Toimintoja tukevat, kh	(1 000 €)	1 150	4 150	150	150	150
Korjausvelkaa alentavat, kh	(1 000 €)	14 555	14 635	13 135	13 135	13 185
Liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta parantavat, kh	(1 000 €)	2 680	1 950	1 050	1 200	2 200
Asukasviihtyisyyttä parantavat, kh	(1 000 €)	3 070	2 210	2 760	2 060	2 760
Aikaistettu toteutussuunnittelu, kh	(1 000 €)	500	500	500	500	500
Yhteensä	(1 000 €)	63 317	78 397	90 905	104 940	93 475
Tilainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Tilaomaisuus)		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Nimetyt investointihankkeet > 1 M€, kh	(1 000 €)	17 984	32 327	110 702	137 380	101 876
Energiatoteutushankkeet, kh	(1 000 €)	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Pienet hankkeet < 1 M€, kh	(1 000 €)	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Yhteensä	(1 000 €)	27 984	42 327	120 702	147 380	111 876
Kiinteän omaisuuden hankinnat (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus)		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Maaomaisuus, kh	(1 000 €)	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Pysyvien vastaavien luovutustulot (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus)		TAM 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Maanmyyntitulot, kh	(1 000 €)	32 700	23 700	27 000	27 000	27 000

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Työvoiman käyttö

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2020	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus, yhteensä						
- Henkilötyövuodet (htv)	314,7	327	358	358	358	358
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ****	18	17	21	21	21	21
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1000 eur) *	14 941	15 492	17 273	17 618	17 970	18 330
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1000 eur) *****	763	755	970	989	1010	1029
Kaupunkiympäristölautakunta						
- Henkilötyövuodet (htv) **	285,9	302	334	334	334	334
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ****	6	6	10	10	10	10
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1000 eur)	13 571	14 265	16 167	16 490	16 820	17 157
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1000 eur) *****	251	255	488	498	508	518
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta						
- Henkilötyövuodet (htv)	25	21	20	20	20	20
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ****	8	7	7	7	7	7
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1000 eur)	1 093	948	912	930	948	968
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1000 eur) *****	309	300	288	294	300	306
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta						
- Henkilötyövuodet (htv)	4	4	4	4	4	4
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ****	4	4	4	4	4	4
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1000 eur)	203	199	194	197	202	205
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1000 eur) *****	203	199	194	197	202	205

Lisätietoja:

*Rakennus- ja lupalautakunnan palkat ja palkkiot sisältyvät kaupunkiympäristötoimialan lukuun kokouspalkkioita lukuun ottamatta.

**Kaupunkiympäristölautakunnan alaisuudessa palvelukokonaisuuden henkilötyövuodet lukuun ottamatta seudullista joukkoliikennettä ja L-S jätehuoltolautakuntaa Fölin palvelutoimiston siirto kaupungin yhteiseen asiakaspalveluun 1.9.2020 alkaen, htv 25 -> 21

****Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden henkilötyövuosista ulkoisella rahoituksella noin 21 htv (n. 6 %).

*****Ulkoinen rahoitus:

Hankerahoituksella n. 6 htv

Luvat ja valvonta:

- Kunnat ja teollisuus maksavat 70 % ilmanlaadun tarkkailusta (2 htv).
- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy maksaa jätehuoltoviranomaisen tehtävistä 4 htv (100 %).
- Jätehuoltolautakunnan kokouspalkkiot laskutetaan Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:ltä.
- Valtio maksaa valvontaelinlääkärin palkkakustannukset (100 %, 1 htv).
- Sopimuskunnat maksavat 20-50 % eläinhuoltolan palkkakustannuksista (1 htv).

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Seudullinen joukkoliikenne:

- Muut Föli-kunnat maksavat yhteensä 7 htv